

Läroplanens gemensamma del vid Åbo yrkesinstitut

Nämnden för fostran och undervisning, finska sektionen för gymnasie- och yrkesutbildning 9.6.2015, 47 §

Ledningsgruppen för serviceområdet yrkesutbildning inom bildningssektorn 26.5.2015

Ledningsgruppen för serviceområdet vuxenutbildning inom bildningssektorn 8.6.2015

Innehållsförteckning

1. ÅBO YRKESINSTITUT – VISION, VÄRDERINGAR OCH UTBILDNINGSUPPDRAG	2
2. GRUNDLÄGGANDE YRKESUTBILDNING	3
2.1. Utformning av examen, läroplanen och studiehandledning	4
2.2. Läroplanens struktur	4
2.3. Studiehandledning	5
2.4. Yrkesmässig specialundervisning	5
2.5. Undervisning för invandrare och personer med annat språk och annan kultur	6
2.6. Inlärnin g i arbetet och yrkesprov	6
2.7. Bedömning av studerande inom den grundläggande yrkesutbildningen	7
2.8. Betyg	7
2.8.1. Examensbetyg	7
2.8.2. Intyg över utförda examensdelar och studier	7
2.8.3. Skiljebetyg	8
2.8.4. Internationellt examensbetyg eller tillägg till betyget	8
2.8.5. Utbildningsintyg över grundläggande yrkeskompetens för lastbils- och bussförare	8
2.9. Hälsa och välbefinnande i studierna	8
2.9.1. Elevhälsa och gemenskap	8
2.9.2. Samarbete mellan hem och skola	9
3. FRISTÅENDE EXAMEN	9
3.1. Ansökan, studerandeurval och lämplighet	10
3.2. Fristående examen och individualisering	10
3.3.Handledning under studietiden och stödåtgärder	10
3.4. Inlärnin g i arbetet och arbetarskydd	11
3.5. Finansiering av studierna	12
3.6. Bedömning och betyg	12
3.7. Möjlighet att studera vidare	12
4. LÄROAVTALSUTBILDNING	12
4.1. Fördelarna med läroavtalsutbildning för den studerande	13
4.2. Möjligheten att studera vidare	13

Läroplanens gemensamma del vid Åbo yrkesinstitut

1. ÅBO YRKESINSTITUT – VISION, VÄRDERINGAR OCH UTBILDNINGSUPPDRAG

Åbo yrkesinstitut är ett yrkesläroverk med många inriktningar. Läroverket drivs av Åbo stad. Administrativt sett hör Åbo yrkesinstitut inom bildningssektorn vid Åbo stad och arbetar enligt bildningssektorns gemensamma vision och verksamhetsidé.

BILDNINGSEKTORNS VISION 2020

Fostrings- och undervisningstjänsterna i Åbo ger elever i alla åldrar möjlighet att utvecklas som individer utifrån sina egna styrkor och mål. Nämnden för fostran och undervisning är en eftertraktad arbetsplats med inspirerade, uppskattade och kunniga anställda. Fostrings- och undervisningstjänsterna i Åbo är bland landets bästa och ett föredöme för andra.

Bildningssektorns verksamhetsidé

Personalen vid Åbo bildningssektor ordnar högklassiga och mångsidiga fostrings- och undervisningstjänster på ett samhällsansvarfullt sätt och med kundens behov i åtanke. Nämnden för fostran och undervisning arbetar för målet om en Åbonejd som är attraktiv och vars invånare mår bra, har kontroll över sina liv och är aktiva.

Bildningssektorns värderingar

Bildningssektorns värderingar efterföljer stadens gemensamma värderingar. Utifrån dessa har styrande värderingar tagits fram för bildningssektorn. Dessa är:

Kundorientering

- Servicebehovet förutses och man reagerar flexibelt på ändrade behov
- Tjänsterna är allsidiga, innehåller valmöjligheter och kan användas av kunderna flexibelt och jämlikt
- Kundernas delaktighet stärks

Kompetens och kreativitet

- Den multiprofessionella personalens kunskapskapital tas omhand
- Andras kunskaper och kompetens uppskattas
- Nya idéer och metoder välkomnas
- Nya sätt att förbättra de befintliga tillvägagångssätten söks fördomsfritt inom närservice, webbaserad service och service på distans.

Ansvarsfullhet

- Social hållbarhet (hälsosam livsstil, rättvisa, goda människorelationer)
- Kulturell hållbarhet (en förmedling av och uppskattning för kulturen och traditionerna från Finland och Åbo och en mångkulturell inlärningsmiljö)
- Ekologisk hållbarhet (bevarande av den biologiska mångfalden och den rena naturen för kommande generationer, sparsam användning av råvaror och energi)
- Ekonomisk hållbarhet (helhetsinriktad ekonomi där man beaktar konsekvenserna av beslut också i framtiden och i förhållande till andra aktörer)

Jämlikhet och rättvisa

- Ett jämlikt och rätt inriktat stöd för tillväxt och utveckling
- Ett jämlikt och rättvist beaktande av andra människor
- Samarbete med berörda aktörer lokalt, regionalt och internationellt
- Kunskaper för en fungerande arbetsgemenskap
- Ett gott ledarskap

Internationalitet

- Förståelse för olika kulturer, medvetenhet om de egna värderingarna och den egna kulturella bakgrunden
- Färdighet att hantera olika situationer, oberoende av kulturell kontext
- Coaching inför studier och arbete på den internationella arenan
- Ökad mobilitet

Åbo yrkesinstitut har som utbildningsuppdrag att vara en läroanstalt som erbjuder grundläggande undervisning samt vidareutbildning och fortbildning inom det samhällsvetenskapliga, företagsekonomiska och administrativa området, det naturvetenskapliga området, teknik och kommunikation, social-, hälso- och idrottsområdet samt turism-, kosthålls- och ekonomibranschen. På Åbo yrkesinstitut ordnas även undervisning som förbereder för yrkesutbildning samt grundläggande yrkesutbildning för idrottare.

2. GRUNDLÄGGANDE YRKESUTBILDNING

På Åbo yrkesinstitut kan man gå en grundläggande yrkesutbildning enligt läroplanen, som fristående examen eller som läroavtalsutbildning. Undervisningen på ungdomsstadiet ordnas i regel så att en studerande med avgångsbetyg från grundskolan avlägger en utbildning enligt läroplanen inom med en grupp, på tre år. Studietiden kan beroende på den personliga studieplanen vara kortare än detta, men vid behov även längre.

Undervisning ordnas som när-, distans-, mångdimensionell eller webbaserad undervisning samt som inläring i arbetet. Varje grundexamen innehåller minst 30 kompetenspoäng av inläring i arbetet.

Specialkrav enligt område

Den studerande ska kunna studera teori, utföra praktiska uppgifter och inläring i arbetet. Inom utbildningsområden där man arbetar med minderåriga, patienter, klienter eller trafiksäkerheten finns det särskilda hälsokrav som beskrivs på de webbsidor där varje utbildningsområde behandlas närmare.

(LÖSNINGARNA I SORA-LAGSTIFTNINGEN I OLÄMPLIGHETSFRÅGOR OM STUDIERÄTT 951/2011,1032/2011)

I kursbeskrivningarna på webbplatsen informeras om vilka hälsokrav som gäller på olika utbildningsområden. Det finns även information om när brottsregisterutdrag begärs inför inläring i arbetet. Denna information ges även i studerandehandboken och skickas ut till områdets studiehandledare, till de personer som kallas till urvalsproven och till de valda.

Om det finns skäl att misstänka att en studerande inte är lämplig för en bransch ska handledning ges för att hjälpa personen med sina yrkesval. Som sista utväg kan studierätten dras in i studier som omfattar krav på minderårigas säkerhet, patient- eller klientsäkerhet. Innan studierätten dras in ska man

alltid höra den studerande och, om den studerande är minderårig, vårdnadshavaren. Det lagstadgade Sora-organet, som består av flera medlemmar, bestämmer om upphävningen av studierätt och om utestängning på bestämd tid.

Mer information om möjlig indragning av studierätt, intyg som gäller narkotikaproov och krav på brottsregisterutdrag finns i lagen om grundläggande yrkesutbildning: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980630>

2.1. Utformning av examen, läroplanen och studiehandledning

En grundexamen består av en yrkesexamensdel på 135 kompetenspoäng, en gemensam examensdel på 35 kompetenspoäng och en fritt valbar examensdel på 10 kompetenspoäng.

Läroanstaltens läroplaner är utformade enligt de nationella examensgrunderna. I examensgrunderna anges de yrkesfärdighets- och kunskapskrav som den studerande ska besitta vid examen och i läroanstaltens läroplaner beskrivs hur den utbildning som leder till denna yrkesfärdighet ordnas på Åbo yrkesinstitut.

Nedan beskrivs de allmänna principer som gäller för läroplanerna. Principerna omfattar samtliga examina.

2.2. Läroplanens struktur

I examensbeskrivningarna anges kunskapsområdena och vilka examensdelar som erbjuds på Åbo yrkesinstitut, hur studierna bildar examensdelar och hur de delas in på tre år. I beskrivningarna anges bl.a. det centrala innehållet i undervisningen, mål och bedömningsprinciper.

I examensbeskrivningen berättas även om den studerandes valmöjligheter. Möjligheten att välja själv varierar beroende på examen. Alla studerande har valmöjligheter inom de gemensamma examensdelarna och de fritt valbara examensdelarna.

Läroplanerna för de olika examina vid Åbo yrkesinstitut finns på skolans webbplats. Studerande och vårdnadshavare kan läsa närmare beskrivningar av de olika examina i Wilma efter att de fått sina inloggningskoder.

En individualiseringsplan görs upp för de som studerar inom vuxenutbildningen.

I examen kan det även finnas kunskapsområden eller valfria yrkesexamensdelar som inte ordnas på institutet. Om den studerande vill välja den här typen av studier ska han/hon diskutera frågan med sin studiehandledare och utbildningschefen på förhand.

2.3. Studiehandledning

Studiehandledning ges av lärarna och studiehandledarna, i grupp eller individuellt. Målet med studiehandledningen är att ge den studerande tillräckligt med information om utbildningen. Det finns anvisningar för personalen om studiehandledningen. Anvisningarna hittas på ÅYI:s sidor under personalanvisningarna.

Alla studerande får en personlig studieplan. I planen antecknas bl.a. vilka fritt valbara och valbara gemensamma studier samt inläring i arbete som den studerande avser utföra. Anvisningar för identifiering och erkännande av tidigare kunskaper inom utbildning på ungdomsstadiet finns på Åbo yrkesinstitutets sidor.

Den studerande ska få handledning för att göra upp sin personliga studieplan och för att följa upp hur den uppfylls. Den studerande fyller i sin elektroniska PSP-blankett i Wilma. Blanketten kompletteras sedan i samband med samtalen med grupphandledaren eller studiehandledaren. I den personliga studieplanen ska man definiera målen för inläringen, hur och när studierna utförs samt hur studierna bedöms. Faktorer som eventuellt kan försvåra inläringen ska identifieras och den studerande ska få handledning som stöd till sitt självstyre och sin yrkesmässiga tillväxt. Den personliga studieplanen innehåller den studerandes personliga val och studieframgångar, en bedömning av studierna, identifierade och erkända kunskaper, tid och platser för inläring i arbetet samt yrkesprov.

Man ska följa upp hur den personliga studieplanen uppfylls och hur studierna framskrider, och vid behov erbjuda stöd åt den studerande. Den studerande ska handledas till att fatta beslut om sitt eget lärande samt vid behov till att precisera och ändra sin plan allt eftersom studierna framskrider.

Målet är att den studerande ska fullgöra hela sin examen. Den studerande kan även fullgöra en eller flera examensdelar åt gången i fall där detta är motiverat med tanke på personens studiefärdigheter, livssituation eller sysselsättning. I sådana fall ska en plan göras upp för hur den studerande ska fullgöra examen i sin helhet. Det kan bli fråga om att utföra utbildningen eller examen antingen som läroavtal eller inom vuxenutbildningen.

2.4. Yrkesmässig specialundervisning

För att uppnå målet om en jämlik utbildning försöker vi garantera varje studerande, oberoende av inlärningsförutsättningar, lika möjligheter att delta i yrkesutbildning och att efter utbildningen hitta anställning och vara en myndig medborgare i samhället.

En individuell plan för hur undervisningen ska ordnas (IP) ska göras upp för de studerande som behöver specialundervisning (L 630/1998, 20 §). IP:n görs upp i samråd med den studerande, vid behov med dennes vårdnadshavare, representanter för den föregående skolan samt med lärare och experter från studerandehälsan.

I den yrkesmässiga specialundervisningen planeras och genomförs undervisningen på så vis att den studerande i så hög grad som möjligt uppnår samma kompetens som inom den övriga yrkesutbildningen. Målen kan anpassas enligt den studerandes förutsättningar, antingen genom att anpassa alla undervisningsmål eller genom att endast anpassa målen för en eller flera examensdelar.

I undervisningen ska man fokusera på att stöda den studerandes starka kunskapsområden för att ge den studerande goda möjligheter att hitta arbete. Under perioder med inläring i arbete ska särskild uppmärksamhet ägnas åt arbetsträning.

Mer information om specialundervisningsplanen för Åbo yrkesinstitut (personalens anvisningar).

2.5. Undervisning för invandrare och personer med annat språk och annan kultur

Yrkesfärdighetskraven för invandrargrupper och representanter för andra språk- och kulturgrupper, så som samiska, romska och teckenspråkiga, är i huvudsak de samma som för övriga studerande. I undervisningen efterföljs grunderna för grundläggande yrkesexamen.

Studerande med ett modersmål som inte är läroanstaltens undervisningsspråk ska ges stöd särskilt i språkstudier och med olika undervisningsarrangemang. I undervisningen beaktas vid behov de studerandes bakgrund, så som modersmål, kultur och den språkfärdighet som utvecklas under utbildningens gång.

2.6. Inläring i arbetet och yrkesprov

Inläring i arbetet består av målinriktade, handledda och bedömda studier i en verklig arbetsmiljö. Perioderna för inläring i arbetet ska vara tillräckligt långa och mångsidiga med hänsyn till yrkesfärdigheterna. Genom samarbetet mellan arbetsplatserna och läroanstalten garanteras att inläringen i arbetet och den övriga yrkesutbildningen motsvarar arbetslivet och att den håller hög klass och är aktuell. Läroanstalten ska se till att den studerande får tillräckligt med handledning och undervisning under inläringen i arbetet. Läroanstalten samlar in respons över inläringen i arbetet. Hur inläringen i arbetet utförs framgår av examens läroplan. I läroplanen anges hur länge inläringen i arbetet varar, när perioden infaller och vilka yrkesexamensdelar som omfattar inläring i arbetet.

Ett avtal för inläring i arbetet görs upp mellan en representant för arbetsplatsen, den handledande lärare och den studerande. Alla undertecknar avtalet. Inom de grundläggande utbildningarna inom social- och hälsoområdet har arbetsgivare och läroanstalter ingått "takavtal" som gäller alla studerande, så att inga separata avtal behövs.

Under inläringen i arbetet står den studerande oftast inte i anställningsförhållande till arbetsgivaren och får heller ingen lön. Den studerande är berättigad till att få studiestöd och studiesociala förmåner under perioden, enligt gällande anvisningar. Om inläringen i arbetet sker utomlands måste även lokala bestämmelser beaktas.

I fråga om arbetarskydd gäller de ansvar och försäkringar i fråga om säkerhet, handledning, olyckor och skadestånd som antecknats i planen för inläring i arbete och yrkesprov och i "takavtalet" eller i avtalet om inläring i arbetet. Innan arbetet inleds ska arbetsgivaren och den studerande tillsammans försäkra sig om att den studerande kan utföra arbetet i fråga säkert och utan att äventyra sin hälsa samt enligt de anvisningar som ges.

Beroende på bransch framtas en plan för yrkesprov. Planen godkänns av organet för yrkesprov. Dessutom ska läraren, den studerande och arbetsplatshandledaren planera proven för varje examensdel. Yrkesproven bedöms enligt kriterierna.

Åbo yrkesinstitut utbildar sina arbetsplatshandledare och lärare enligt anvisningar från utbildningsstyrelsen och samarbetar regionalt för att utveckla utbildningen (www.laakeri.info). Nya lärare måste

delta i utbildningen. Ett nära samarbete mellan läroanstalten och arbetsplatsen och en erfaren arbetsplatshandledare är en fördel för den studerande. De bidrar till att den studerande får gott om högklassig handledning på arbetsplatsen.

2.7. Bedömning av studerande inom den grundläggande yrkesutbildningen

Studerande bedöms på basis av deras kunskaper. Detta betyder att den studerandes kunskaper och lärande ska jämföras mot yrkesfärdighetskraven eller kunskapsmålen i examen. Det som bedöms är lärandet och de kunskaper som uppnås som resultat av lärandet.

Syftet med bedömningen av lärandet är att den studerande ska veta vad han/hon kan och vilka kunskaper som ännu saknas. Både läraren och arbetsplatshandledaren bedömer lärandet, dvs. ger respons om hur lärandet framskrider. Bedömningar av lärandet ges ofta muntligt. Avsikten är att styra, motivera och uppmuntra den studerande till att nå sina mål och stöda utvecklingen av en positiv självbild hos den studerande och hans/hennes tillväxt som yrkesmänniska.

Efter att den studerande har haft tillfälle att lära sig en viss helhet ska kunskaperna bedömas. I den läroplansbaserade utbildningen sker detta i huvudsak som yrkesprov som bygger på verkliga situationer i arbetslivet. De gemensamma studierna, och vid behov även yrkeskunskapen, bedöms dessutom med hjälp av uppgifter, prov osv. som anordnas på läroanstalten.

Bedömningen styr och uppmuntrar den studerande, och ger dessutom information om hans eller hennes kunskapsnivå som är till nytta för den studerande själv, för lärarna och för arbetsgivarna samt inför fortsatta studier.

På yrkesinstitutets webbplats hittar du en egen genomförandeplan för bedömningar.

Det lagstaddade organet för yrkesprov godkänner planerna för yrkesprov inom den läroplansbaserad utbildningen. Av planerna framgår även vilken övrig bedömning som gäller för examen.

2.8. Betyg

2.8.1. Examensbetyg

Examensbetyget är ett dokument som innehåller ett avgångsbetyg och ett yrkesprovsbetyg. I avgångsbetyget antecknas vitsord för alla de examensdelar som examen omfattar. Om den studerande så önskar kan de fritt valbara examensdelarna ges utan vitsord. I avgångsbetygen inom ungdomsutbildningen utformas vitsorden för yrkesexamensdelarna på basis av yrkesprov och övrig kunskap som bedöms. Yrkesproven ska avläggas med godkänt vitsord för att examensdelen ska kunna ges ett vitsord på avgångsbetyget.

2.8.2. Intyg över utförda examensdelar och studier

En studerande som avbryter sina studier får ett intyg över utförda examensdelar och studier, yrkesprover och tidigare kunskaper. I intyget antecknas vitsorden men även deltagandet i sådana examensdelar som den studerande inte ännu fått något vitsord för samt information om vilka prestationer den studerande ännu ska göra för att få ett examensbetyg.

2.8.3. Skiljebetyg

Vid behov ska ett skiljebetyg ges åt den studerande.

2.8.4. Internationellt examensbetyg eller tillägg till betyget

Vid behov ska den studerande beviljas ett internationellt examensbetyg eller ett internationellt tillägg till betyget.

2.8.5. Utbildningsintyg över grundläggande yrkeskompetens för lastbils- och bussförare

För utbildningsintyg över grundläggande yrkeskompetens för lastbils- och bussförare gäller utbildningsministeriets brev (12.6.2007, nr. 146/530/2007).

2.9. Hälsa och välbefinnande i studierna

2.9.1. Elevhälsa och gemenskap

En verksamhet enligt lagen om elev- och studerandevård kallas elevhälsa. Elevhälsan är inriktad på att förbättra de studerandes lärande och deras fysiska, psykiska och sociala hälsa. Elevhälsan har också som syfte att ta hand om hela gemenskapens hälsa inom läroanstalten och se till att inlärningsmiljön är hälsosam och säker. Elevhälsan består av både gemensamma och individuella insatser. Tonvikten ligger på att förebygga problem och öka gemenskapsandan. Därför talar vi på Åbo yrkesinstitut om att understöda studerandehälsan. Det är en uppgift som tillhör alla som arbetar på läroanstalten.

På en läroanstalt med en god gemenskap påverkar studerande, lärare och övrig personal varandra positivt. Atmosfären är öppen och uppmuntrande och ger alla plats att ta initiativ. Detta skapar en trygghet som ger var och en frihet att vara sig själv. Man vågar ärligt berätta hur man upplever saker och ting, vad man önskar, vad man tycker är problematiskt och hurdana förändringar man vill få till stånd. Gemenskapen gör det möjligt för alla att känna sig delaktiga i händelserna och var och en bär sitt ansvar för att hålla studiemiljön i skick och ta hand om gemensamma ärenden.

Stöd till gemenskapen innebär följande saker på Åbo yrkesinstitut: gruppbildning understöds (verksamhetsinitiativ), elevkårsverksamhet, tutorverksamhet, främjande av hälsan (mental och fysisk samt en uppmuntran till rökfrihet), övervakning av säkerheten på arbetsplatsen, att se till att skolmiljön är trivsamt, olika evenemang på läroanstaltens (fester, besök, temaveckor, temadagar) och personalens arbetsplatsmöten. En gemenskapsfrämjande verksamhet ger oss även tillfälle att fundera över våra värderingar och komma i kontakt med med kulturarvet (information om den finländska kulturen åt personer från andra länder, bekantskap med främmande kulturer).

På Åbo yrkesinstitut arbetar en styrgrupp för studerandehälsan som består av representanter för olika yrkesgrupper. Styrgruppens uppgift är att göra upp en plan för elevhälsan och följa upp hur elevhälso-grupperna på de olika skolhusen arbetar. Skolhusens elevhälso-grupper planerar och utför verksamhet till stöd för gemenskap och hälsa inom läroverket, tillsammans med de studerande och med skolhusets personal. När planen görs upp eller uppdateras ska man höra de studerande men även vårdnadshavarna om det är möjligt. En mobbningsundersökning görs årligen och man ska ingripa i mobbning när det förekommer.

En studerande som önskar personlig handledning eller stöd i ärenden som gäller dennes studier eller livssituation kan först tala med den egna grupphandledaren eller med studiehandledaren, eller direkt kontakta hälsovårdaren, läkaren, kuratorn, psykologen eller karriärhandledaren. Även skolprästen och

skolpolisen finns till hands om det behövs. Elevhälsans personal ordnar även stödverksamhet i gruppform, bl.a. om humörsfärdigheter och en grupp för personer som är nervösa inför t.ex. uppträdanden.

Elevhälsopersonalens kontaktuppgifter och mottagningstider finns i studerandehandböckerna för de olika skolhusen.

2.9.2. Samarbete mellan hem och skola

Skolan samarbetar med de studerandes vårdnadshavare. Läroanstalten ordnar kvällar för familjen och grupphandledaren eller någon i elevvårdspersonalen kontakter vårdnadshavare till minderåriga studerande via Wilma eller personligen. Man kan även ta kontakt med vårdnadshavarna till en myndig studerande, om den studerande gett sitt tillstånd till detta.

Skolpersonalens kontaktuppgifter finns i studerandehandboken och på läroanstaltens webbplats. Lärarna och den övriga personalen kan kontaktas med snabbmeddelande i Wilma, per e-post eller per telefon. Vårdnadshavarna uppmanas till att alltid ta kontakt med läroanstalten då det behövs.

Representanter för vårdnadshavarna kan, om det är möjligt, bjudas in till husens evenemang och till studerandehälsogruppernas möten.

3. FRISTÅENDE EXAMEN

En fristående examen är ett flexibelt sätt att avlägga examen som har skapats främst för vuxna. Vi erbjuder undervisning som förbereder inför grundläggande yrkesexamen, yrkes- och specialyrkesexamen. Vid ansökningstillfället jämförs den sökandes kunskaper med den yrkesfärdighet som krävs i examen. Utgående från detta ska man göra upp en plan där man definierar omfattningen på den förberedande undervisning som behövs för att skaffa den arbetsfärdighet som saknas.

När den studerande har uppnått en tillräcklig yrkesfärdighet enligt examensgrunderna kan han eller hon avlägga examen eller delar av en examen. I regel sker detta i verkliga arbetsuppgifter på en arbetsplats.

Vuxenutbildningen erbjuder ramar inom vilka man kan utveckla sina kunskaper och växa inom sitt yrke. Vi betonar följande teman:

- Individens utveckling och yrkesmässiga tillväxt
- Ett aktivt medborgarskap, ansvarsfullhet och delaktighet
- Gemenskap och samarbete
- Interaktion och kommunikation
- Kritiskt tänkande och ett undersökande arbetsgrepp
- Kreativitet och problemlösning
- Att lära sig att lära och att styra sig själv

De pedagogiska metoderna är många och flexibla, bl.a. när- och distansundervisning samt inläring i arbetet. I distansundervisningen kan ingå till exempel webbstudier, projekt- och grupparbeten samt studiebesök.

3.1. Ansökan, studerandeurval och lämplighet

Vuxenutbildningen är avsedd för sådana vuxenstuderande som har mest nytta av att utbilda sig med tanke på att de ska få jobb eller behålla sitt jobb.

Den som anordnar utbildningen beslutar om valet av studerande enligt följande kriterier:

- Särskilda branschspecifika/examensspecifika kriterier
- Lämpligheten för branschen
- Motivation, målmedvetenhet och behov av utbildning
- Hälsotillstånd som krävs för studierna och yrket
- Förutsättningarna för att studera och avlägga examen

Hälsotillståndet som krävs för studierna eller yrket kan definieras i examensgrunderna.

I SORA-lagstiftningen (951/2011, 1032/2011) finns bestämmelser om specialkraven inom olika branscher. I lagstiftningen strävar man efter att ge utbildningsanordnaren större möjlighet att ingripa i situationer där en studerandes lämplighet eller säkerhetsaspekter kommer på fråga. Till exempel har man strävat efter att förbättra patient- och klientsäkerheten, trafiksäkerheten, säkerheten för minderåriga, studie- och arbetsgemenskapens säkerhet samt den enskilda studerandes rättsskydd. Om det finns skäl att misstänka att en studerande inte är lämplig för en bransch ska den handledande läraren ge den studerande handledning i yrkesvalsfrågor. Den studerandes studierätt kan återkallas i studier med krav som gäller minderårigas säkerhet, patientsäkerhet eller klientsäkerhet. <http://www.finlex.fi>

3.2. Fristående examen och individualisering

Inom vuxenutbildningen avläggs examina som fristående examina. Systemet med fristående examina gör det möjligt att påvisa kunskaper och avlägga en examen utan förberedande undervisning. Syftet med fristående examina är att erbjuda vuxna flexibilitet och optimala förhållanden att påvisa sina kunskaper genom examen samt att utveckla och förnya den yrkeskunskap som behövs i arbetslivet. Utgångspunkten för planeringen av den förberedande undervisning som leder till en fristående examen är att personens kunskaper identifieras och erkänns, och att planen personaliseras. Med personalisering avses att man tar i beaktande varför personen har ansökt om studieplats och vilka hans eller hennes behov är när det gäller att avlägga examen och delta i den förberedande undervisningen. När en person ansöker till en läroanstalt för att avlägga fristående examen ska läroanstalten utreda personens tidigare kunskaper och övriga förutsättningar för att avlägga examen.

En personaliserad plan ska göras upp för alla som avlägger examen. I planen ska man ställa upp mål för inläringen och definiera bästa sätten för att nå dessa mål. Den personaliserade planen är ett avtal mellan den studerande och läroanstalten om hur examen ska avläggas. Båda parterna förbinder sig vid att efterfölja och uppdatera planen.

Den personliga examensplanen är en närmare plan om hur personen ska påvisa sina kunskaper under examenstillfällena. Planen baserar sig på bedömningsobjekten och -kriterierna för examensdelen i fråga.

3.3.Handledning under studietiden och stödåtgärder

Den ansvariga läraren, den handledande läraren och den övriga personalen ger den studerande handledning och stöd under hela studietiden.

I vuxenutbildningen betonas gemenskap och en omhändertagande pedagogik. Tillsammans skapar dessa en trygg inlärningsmiljö.

Den studerande har i olika skeden av studierna rätt att få konfidentiell handledning, stöd och hjälp med lärandet och i frågor som gäller studierna, bl.a.

- finansiering av studierna och understöd
- planering och personalisering av studierna
- studiefärdigheter, inlärningssvårigheter
- utveckling och upprätthållande av studiemotivationen
- frågor som gäller den studerandes grupp
- att jämk samman den egna livssituationen med studierna, tidshantering
- hur studierna framskrider
- inläring i arbetet
- avläggande av examen
- möjligheter till vidareutbildning
- sysselsättning och jobbsökning

Tjänster som den studerande har tillgång till

- grupphandledning (den ansvariga läraren/examensansvarige, den handledande läraren)
- personlig handledning (den ansvariga läraren, den handledande läraren, studiese- kreteraren)
- handledning per telefon (studiese- kreteraren, den ansvariga läraren, den handledande lä- raren, yrkesläraren)
- handledning per e-post (studiese- kreteraren, den ansvariga läraren, den handledande lä- raren, yrkesläraren)
- handledning på webben (den ansvariga läraren/examensansvarige, den handledande lä- raren, yrkesläraren)
- handledning på arbetsplatsen (den ansvariga läraren/examensansvarige, yrkesläraren, arbetsplatshandledaren, den handledande läraren)

Vid behov ska den studerande styras till andra organisationers handlednings- och utbildningstjänster.

3.4. Inläring i arbetet och arbetarskydd

Samarbetet för att ordna inläring i arbetet och/eller examenstillfällen ska definieras i ett skriftligt avtal mellan arbetsplatsen och läroanstalten. Läroanstaltens blankett för inläring i arbetet används endast i sådana fall där **den studerande inte har ett anställningsförhållande hos arbetsgivaren i fråga**. Blanketten används alltså inte för läroavtalsstuderande för vilka inläring i arbetet har ordnats på de- ras egen arbetsplats.

Obs! Blanketten används ändå i fall där den läroavtalsstuderande är på en annan arbetsplats för inlä- ring i arbetet.

Åbo stad försäkrar dem som utför inläring i arbetet eller som avlägger en examen på arbetsplatsen mot olyckor som inträffar på arbetsplatsen.

3.5. Finansiering av studierna

För en vuxen studerande finns det många olika stödformer som ger en inkomst under studietiden. Den lämpliga formen av stöd beror på om personen t.ex. är arbetslös eller anställd och om studierna utgör personens huvudsyssla.

När en utbildning inleds berättar läroanstalten med vilka finansieringsformer utbildningen ordnas och hurdana studiesociala förmåner som kan ansökas. Det finns möjligheter både för personer som arbetar och som är arbetslösa att finansiera sitt liv under studiernas tid. Via länkarna kan du bekanta dig med möjligheterna att finansiera utbildningen.

3.6. Bedömning och betyg

Syftet med att bedöma studerande är att ge handledning och uppmuntran i studierna och att ge den studerande bättre färdigheter att bedöma sig själv. Genom att bedöma studierna ser man till att studerande som avlägger examen har tillräckliga färdigheter för att kunna påvisa sin yrkesfärdighet under examenstillfällena. För **förberedande undervisning** inför examen ges ett deltagarintyg och ett studieregisterutdrag.

Bedömningen av examensdelar sker som en trepartsbedömning. Bedömningen görs på grundval av yrkesfärdighetskraven, bedömningsobjekten och bedömningskriterierna i examensgrunderna. Vitsordsskalan i den grundläggande yrkesutbildningen är berömlig 3, god 2, nöjaktig 1. För yrkes- och specialyrkesexamen är skalan alltid godkänd/underkänd.

Examensnämnden beviljar ett examensbetyg.

3.7. Möjlighet att studera vidare

En grundläggande yrkesexamen, yrkes- eller specialyrkesexamen ger behörighet för studier som leder till högskolestudier och allmän behörighet för studier på yrkeshögskola.

4. LÄROAVTALSUTBILDNING

Läroavtal är en flexibel och praktisk form av utbildning där den studerande och arbetsgivaren ingår ett anställnings- och utbildningsförhållande. Den studerande skaffar själv sin läroavtalsarbetsplats. Läroavtalet är ett tidsbundet arbetsavtal. Läroavtalsutbildningen baserar sig på ett avtal mellan den studerande och arbetsgivaren och på den studerandes personliga studieplan. Grundläggande yrkesutbildningar samt yrkes- och specialyrkesstudier kan avläggas som läroavtalsutbildningar. Dessutom kan även kortvarig tilläggsutbildning som inte leder till examen ordnas som läroavtalsutbildning. Studierna sker i främsta hand som praktiska arbetsuppgifter på arbetsplatsen och kompletteras med teoretiska studier på en läroanstalt.

4.1. Fördelarna med läroavtalsutbildning för den studerande

Under avtalstiden får den studerande lön enligt kollektivavtalet under arbetstiden. För dagarna på läroanstalten kan den studerande få dagpenning på 15 euro/dag, familjestöd 17 euro/dag, ersättning för resekostnader och inkvarteringsersättning 8 euro/dag. I samband med att man ingår avtal ska man komma överens om dagpenningen. Saken kan kollas upp på läroavtalsbyrån. Dessutom får den studerande de förmåner som hör till ett tidsbundet heltidsarbete eller bestäms i kollektivavtalet, så som semestrar och kostnadsfri undervisning.

4.2. Möjligheten att studera vidare

En examen som avlagts via läroavtal ger samma kompetens och behörighet för vidareutbildning som en grundläggande yrkesexamen, se punkt 3.7 Möjlighet att studera vidare.